

Dinamica noului Parlament European: ce oportunități de alianțe și riscuri pentru România?

Doru Franțescu, CEO și cofondator VoteWatch Europe

Alegerile europene din 2019 aduc o situație fără precedent pentru Uniunea Europeană, rezultând într-un Parlament mai fragmentat ca niciodată. Care sunt implicațiile acestui nou echilibru de putere între forțe politice care au viziuni foarte diferite privind împărțirea rolurilor între Bruxelles și Capitalele naționale? Cum poate România să își apare interesele în acest nou context politic european?

Studiul analizează prioritățile pe care România vrea să le promoveze și realizează o cartografiere a aliaților și oponentilor acestora, la nivelul forțelor politice din celelalte state membre ale Uniunii. Raportul de față este menit să aducă în atenția decidenților de la București marja de manevră pe care o vor avea în perioada următoare pentru a apăra avantajele competitive ale României și a utiliza mecanismele europene pentru soluționarea problemelor sociale și economice naționale.

Cum a fost realizată și cum trebuie citită analiza?

Analiza este realizată pe baza comportamentului real al forțelor politice din toate statele Uniunii atunci când s-au luat decizii în instituțiile europene. Concret, am analizat comportamentul de vot al europarlamentarilor pe rezoluțiile PE iar, unde a fost necesar, am urmărit voturile pe chestiuni foarte detaliate, stipulate în anumite paragrafe sau amendamente. Unde am avut date disponibile, am conjugat aceste informații cu dinamica voturilor guvernelor statelor membre în Consiliu.

Pentru a putea determina soliditatea poziției unui guvern și probabilitatea ca o poziție să fie menținută pe termen mediu și lung, trebuie estimat dacă acea poziție este consensuală sau nu în interiorul coaliției de guvernare, iar, în cazul în care vor avea alegeri naționale în viitorul apropiat, trebuie luate în considerare și pozițiile partidelor de opoziție care ar putea intra la guvernare.

Astfel, combinând informațiile privind pozițiile miniștrilor exprimate în Consiliu cu cele ale europarlamentarilor, se poate estima de cât sprijin politic se bucură o anumită poziție a unui guvern. De exemplu, dacă totalitatea partidelor (dintr-o coaliție de guvernare) împărtășește o poziție, atunci putem aprecia că acel guvern își va menține poziția în viitor. Din contră, atunci când identificăm divergențe în interiorul unei coaliții de guvernare, putem anticipa că poziția acelui guvern are un anumit grad de fluctuație și se poate schimba în cazul unei modificări în raportul de forțe dintre partidele componente. Aceste este, de exemplu, cazul Italiei, unde Liga, deși este partener junior, a ajuns la un nivel de susținere populară superior față de 5 Stele.

Ce domenii am luat în considerare?

Domeniile pe care le-am analizat se numără printre prioritățile României expuse în studiile de specialitate, care au fost conjugate cu deciziile din Parlamentul European asupra cărora avem date solide privind poziționările forțelor politice europene. Astfel, am realizat o cartografiere în domeniile:

- Politica Agricolă Comună și fondurile europene: mărimea bugetului pentru agricultură, facilitarea accesului la fonduri, condiționalitatea pe bază de protecție a mediului, accesarea finanțărilor de la Banca Europeană de Investiții;
- Politica energetică: interconectivitatea energetică, Nord Stream II, susținerea biocombustibililor;
- Digitizare și automatizare: răspândirea e-commerce, taxarea utilizării roboților, EU cyber-defence;
- Politicile sociale și fiscale: armonizarea sistemelor de taxare, a salariului minim, coordonarea sistemelor de securitate socială.

Studiul menționează, pe fiecare domeniu, în primul rând poziționările familiilor politice europene, întrucât în cea mai mare parte a cazurilor partidele naționale votează pe linia grupului parlamentar european. În cazurile în care această logică nu se aplică, vom menționa care din partidele cu greutate în țările lor au deviat de la poziția grupului european, semnalând în acest fel un interes deosebit pentru acel subiect.

Rezumat

Acest raport este un prim pas către înțelegerea (noului) context politic european și a felului în care românii pot să își apere interesele atunci când interacționează în luarea deciziilor la nivelul UE. Pentru a apăra interesele, o strategie înțeleaptă de constituire a coalițiilor este necesară. Prin urmare, este fundamental să cunoaștem cine are aceleași interese și pe cine te poți baza ca aliat. Având în vedere gama largă de subiecte abordate de către UE și complexitatea acestora, aliații potențiali ai românilor se schimbă de la un subiect la altul. Pentru acest motiv, am cartografiat pozițiile forțelor politice pan-europene pentru fiecare subiect în parte. Acest raport subliniază, de asemenea, faptul că în unele domenii românii mai întâi trebuie să își definească interesele, înainte să fie capabili să le apere în mod coordonat la nivel european.

Noua compoziție politică a Parlamentului European după alegerile din 2019 va afecta nivelul de susținere al politicilor-cheie. În mod particular, pierderile grupurilor de stânga (luate ca un întreg) vor conduce la scăderea nivelului de susținere pentru politicile sociale și fiscale progresiste, fapt ce poate conduce la renunțarea la propunerile actuale de armonizare a sistemelor fiscale și de securitate socială din Uniunea Europeană. Pe de altă parte, pierderile grupurilor de stânga vor facilita promovarea digitalizării într-un ritm mai accelerat în economia UE, deși această tendință va fi nuanțată de creșterea forțelor naționaliste de dreapta care împărtășesc

unele preocupări cu privire la impactul social și efectele secundare ale revoluției tehnologice pe piața forței de muncă. În ce privește anumite domenii foarte specifice, precum dimensiunea bugetului UE și în special cea a bugetului în domeniul agriculturii, sau geopolitica energiei, europarlamentarii votează mai mult în funcție de țara din care provin și mai puțin în funcție de linia grupului politic european. De aceea, echilibrul de putere este mai puțin probabil să se schimbe substanțial după alegeri în aceste domenii, întrucât contează mai puțin partidul și mult mai mult țara de proveniență a europarlamentarului.

Totuși, cartografierea evidențiază faptul că, în general, este mult mai probabil ca europarlamentarii să voteze (și să ia decizii) în linie cu ideologiile grupurilor politice decât cu cele naționale; spre exemplu, social-democrații români votează mult mai des alături de social-democrații din țări precum Germania, Franța etc., decât alături de europarlamentarii români din PPE. Grupurile politice europene au tendința de a avea o coeziune puternică, în particular creștin-democrații, social-democrații, verzi și liberalii. Românii nu fac excepție de la această regulă, ceea ce îngreunează, în unele cazuri, definirea corectă a unei direcții de „interes național”. Studiul prezintă însă și situațiile particulare în care europarlamentarii români merg ocazional împotriva grupurilor lor politice atunci când votează tematici ce afectează puternic țara pe care o reprezintă.

În mod concret, europarlamentarii români votează la fel (chiar dacă aparțin unor grupuri politice diferite) în chestiuni precum bugetul PAC sau Nord Stream II: toți (sau aproape toți) europarlamentarii români susțin un buget UE mai mare pentru agricultură și pentru fondurile de coeziune, și doresc să blocheze proiectul Nord Stream II. Pe de altă parte, când vine vorba despre reglementări specifice ale pieței interne, observăm divergențe între opiniile europarlamentarilor români în ceea ce privește politica de digitalizare, automatizare, cea socială și cea fiscală. În aceste cazuri, partidele din România tind să urmeze liniile grupurilor lor politice europene în aceste domenii, ceea ce le conduce la poziționări diferite. Spre exemplu, membrii români social democrați susțin reforma propusă de coordonare a sistemelor sociale de securitate din statele membre, în timp ce național liberalii (PNL) i s-au opus. Pe de altă parte, membrii PNL au aprobat o propunere de consolidare a comerțului electronic, în timp ce PSD s-a opus.

**Pentru a analiza detaliile cercetării, accesați varianta în engleză a studiului.*